

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet on määritelty pykälässä hyvin.

Pykälän muotoilussa tulisi olla näkyvästi selkeästi, että taiteen perusopetuksen henki on tarjota tätä koulutusmuotoa ensisijaisesti lapsille ja nuorille, mutta se on mahdollista myös aikuisille. Hyvä, että varhaisikä on mainittu erikseen.

Tällainen muotoilu selkiyttäisi myös kunnille ja toimijoille asiaa laajemmin.

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Pidämme uudistamista yhteen oppimäärään hyvänä ja myös oppimäärän kokoa lähtökohtaisesti hyvänä, mutta oppimäärään tarvitaan myös osakokonaisuuksia. Ehdotamme lakitekstiin mainintaa osakokonaisuuksista.

Osakokonaisuuksista voi kirjata lain lisäksi tarkemmin opetussuunnitelman perusteisiin. Niiden tehtävänä on turvata oppilaan etua niissäkin tapauksissa, joissa hän ei suorita koko oppimäärää sekä oppilaitosten mahdollisuutta tarjota opetusta myös osakokonaisuuksiin. Tämä edistää myös laissa olevan uuden yhteistyöpykälän toteuttamista.

Opetussuunnitelman laatijoilla tulee olla substanssiosaamista. Koulutuksen järjestäjä voi toimia opetussuunnitelman hyväksyjänä, mutta ei välttämättä puuttuvan substanssiosaamisen vuoksi laatijana.

Nykyisessä lakiluonnoksen sanamuodosta ("koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja hyväksyä") saa käsityksen, että koulutuksen järjestäjä kirjoittaa ja hyväksyy laatimansa opetussuunnitelman. Käytännössä se ei kuitenkaan mene näin. Oppilaitoksen henkilöstö (rehtori, opettajat, työryhmät) laativat opetussuunnitelman, ja koulutuksen järjestäjä hyväksyy sen hallinnollisesti.

Opetussuunnitelman laadintavelvoite on laitettu tekstissä koulutuksen järjestäjälle, koska se on se taho, jolla on vastuu opetuksesta.

Sanamuoto voisi kenties olla selkeämpi ja vastata toteutuvaa käytäntöä. Esimerkiksi näin: "Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaitoksen opetussuunnitelma on laadittu opetushallituksen vahvistamien opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti."

Varhaisiän taidekasvatus on tärkeä osa koulutuspolkua ja opetuksen toteuttaja voisi oman opetussuunnitelmansa nojalla halutessaan sisällyttää varhaisiän opinnot osaksi oppimäärää (1000 tuntia). Varhaisiän opintoja ei kuitenkaan välttämättä olisi niihin sisällytettävä.

Pidämme saavutettavuuden kannalta tärkeänä, että opintoja voi tehdä varhaisiästä lähtien

ja elinikäisen oppimisen periaatteella.

Pidämme tärkeänä myös osaamisen arviointia ja osaamisen tunnustamista. Pelkkä tunneilla läsnäolo ja tuntien laskeminen ei kerro taiteen perusopetuksessa oleellisesta tavoitteellisesta oppimisesta. Opetussuunnitelmien perusteet on tärkeä pohja taiteen perusopetuksen laadun ylläpitämiseen.

Opintopisteen määrittelyssä tulisi huomioida myös oma työskentely, musiikissa omaa työskentelyä on paljon suhteessa kontaktiopetukseen.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Hyvä, että lakiin kirjataan edelleen se, että taiteen perusopetuksen ohella voidaan järjestää muuta opetusta sekä taidetoimintaa.

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Oppilaitokset tekevät jo tällä hetkellä paljon yhteistyötä.

Yhteistyöpykälä on lyhyt ja siitä ei ilmene tarkasti tavoitetila, mitä tällä pykälällä ohjataan.

Ehdotamme tarkennuksia lakitekstiin siten, että onko tarkoituksena yleisellä tasolla kannustaa yhteistyöhön, vai jotakin muuta.

Jos yhteistyöpykälä on mukana turvaamassa pienempien oppilaitosten (tai nykyisten yleistä oppimäärää opettavien) mahdollisuudet järjestää opetusta myös lakiuudistuksen jälkeen, niin tätä pidämme hyvänä. Samoin, jos tällä mahdollistuvat taiteidenväliset kokonaisuudet.

Näemme tässä myös haastetta resurssien puolella. Yhteistyö saattaa lisätä hallintotyötä liittyen opetuksen laadun valvontaan, toimivaltaan, turvallisuuteen, tietojen ja resurssien siirtämisiin ym.

Pidämme hyvänä, jos opettajien saaminen oppilaitoksiin mahdollistuu yhteistyön avulla tai pystytään luomaan yhteisiä työpaikkoja.

Tullaan tarvitsemaan paljon konkreettista ohjeistusta näillä rajapinnoilla toimimiseen.

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Vastuutehtävä on useissa muissa koulutuslajeissa olemassa. Ajatus on hyvä, että taiteen perusopetusta rohkaistaan kehittämään.

Lausumme kuitenkin, että emme halua vaarantaa oppilaitosten omaa kehittämistä, johon on myös oltava haettavissa hankerahoitusta.

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kannatamme esitystä koulutuksen alueellisen saatavuuden huomioimisesta.

Pidämme tärkeänä, että varhaisiän taidekasvatus on rahoituksen piirissä.

Suoriterahoituksen mahdollisesti noustessa 25%:iin rahoitusjärjestelmä alkaa ohjata toimintaa vahvasti suuntaan, jossa ryhmäopetus ja todistukset ovat keskiössä. Todistusten saamiseksi ei mielestämme riitä pelkkä opetukseen osallistuminen.

Pidämme tätä suuntausta suoriterahoitukseen osittain ongelmallisena. Musiikissa yksilöopetus on merkittävässä osassa, eikä ryhmiä ja siten todistuksia synny samassa määrin kuin muiden taidealojen kohdalla.

Suoriterahoituksesta pyydämme huomioimaan myös yhteistyössä tehdyt opintokokonaisuudet. Lain henki kannustaa yhteistyöhön ja oppimäärän osasuoritukset mahdollistavat rakenteellisesti yhteiset opinnot eri oppilaitosten kesken. On tärkeää, että

myös rahoituksessa pystytään huomioimaan yhteistyöllä tehdyt opintokokonaisuudet jyvittäen oikeudenmukaisella tavalla niin opetustuntien osuutta kuin todistustenkin osuutta opetuksen järjestäjien kesken.

Oppilaitoksissamme on oppilaita, joille 1500 tuntia opetusta tulee helposti täyteen (nuorena aloittaneet, monessa viikoittaisessa opetustunnissa mukana olevat). Ei ole saavutettavaa, jos näiden kohdalla maksut vos- ja kuntarahoituksen puuttuessa nousevat avoimen osaston maksujen luokkaan 1500 tunnin jälkeen. Kyseessä ovat usein ne, joille musiikista on tulossa ammatti. Oppilasmaksut eivät saa kasvaa liian suureksi.

Rahoituksen ennustettavuus on meille tärkeää, niin valtion kuin kuntarahoituksen osalta. Oppilaiden oppimispolut ovat pitkiä ja meillä on velvollisuus taata opinnot aloittavalle oppilaalle myös mahdollisuus viedä ne loppuun. Rahoituksen selkiyttäminen entisestään olisi hyvä asia.

Valtionavustuksen hakeminen yhteistyössä erilaisten oppilaitosten kanssa on hyvä asia. Yhteistyö ja yhteishankkeet helpottuvat, kun oppimäärä on yhteinen ja yhteisiin projekteihin ja hankkeisiin voidaan kirjata erilaisia yhteistyökumppaneita helpommin mukaan.

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Taiteen perusopetusta järjestävät niin kunnalliset kuin yksityiset toimijat. Henkilöstön kelpoisuusehdot tulee olla yksiselitteiset niin, että toimijoiden on mahdollista tehdä rekrytointeja selkeältä pohjalta.

Pidämme pedagogista laatua tärkeänä ja arvostamme ammatillista koulutusta. Siksi haluamme lausua, että pelkkä ansioituneisuus ei riitä kelpoisuusvaatimukseen, vaan mukana on oltava taidealan ja pedagoginen koulutus.

Siirtymäajoilla pystymme turvaamaan nykyisen henkilöstön pätevöitymisen. Pätevöitymisen voi myös suorittaa myös työn ohessa tullessaan valituksi muodollisesti epäpätevänä tehtävään

Pedagogiseen pätevöitymiseen tulee löytyä maastamme riittävästi koulutusmahdollisuuksia eri taiteenalat huomioiden.

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Rahoituksen ennustettavuus on tärkeässä osassa, jotta oppilaiden maksut eivät nouse kohtuuttomasti tai liian nopeasti.

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kannatamme arvioinnissa osaamisen arviointia ja osaamisperusteisuutta.

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

Kannatan

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kannatamme, että rahoituksessa huomioidaan musiikin yksilöopetus siten, että musiikille varataan oma rahoitusosuus valtion vuosibudjetissa.

Olemme huolissamme rahoitusmallin vaikutuksista pienen musiikkiopiston opetustarjontaan. Säilyykö uuden mallin avulla monipuolisuus myös pienissä opistoissa harvaan asutulla seudulla?

Lain tavoitteena on turvata mahdollisimman monelle pääsy taiteen perusopetuksen pariin.

Toivomme, että uusi rahoitusmalli edistää tätä tavoitetta.

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Arvostamme ammattiin kouluttautumista ja esitämme, että opettajan kelpoisuudessa on mainittuna niin taiteenalan koulutus kuin pedagoginen koulutus.

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

Kommentti kohtaan: 4.2.1.1 Vaikutukset valtiontalouteen

10 milj. € määrärahalisäys valtion talousarvioon on saatavuuden ja saavutettavuuden lisäämiseksi työryhmältä hyvä ehdotus.

Yleinen kommentti 1:

Lainsäätäjien on hyvä ymmärtää, että pienellä paikkakunnalla toimiva taiteen perusopetuksen oppilaitos voi usein olla kokoaan suurempi toimija. Oppilaitoksella on merkittävä ja erityinen asema seudun elinvoimaisuuden ylläpitäjänä. Rahoituksen vakaus tai merkittävät muutokset heijastuvat seudun elinvoimaan tai kuihduttamiseen. Tähän liittyen myös yhteistyöpykälän selventäminen olisi tärkeää.

Yleinen kommentti 2:

Pidämme lausumisaikataulua tiukkana ja haastavana oppilaitosten vuoden kierron näkökulmasta. Lausumisessa olisi ehditty kuulla erityisesti opettajia paremmin, jos lausuntoaika olisi ajoitettu opettajien työkaudelle. Opettajat ovat palanneet kesälomalta elokuun puolivälissä ja opetuksen aloituskiireiden ohella lausunnon valmistelu on aiheuttanut lisähaastetta arkeen.

Yleinen kommentti 3:

Lausumistamme kriittisistäkin huomioista huolimatta olemme iloisia siitä, että lakityö on jo näin pitkällä ja työryhmä on saanut nivottua yhteen usean hyvin erilaisen taidelajin muodostaman kokonaisuuden. Toivomme hyvää menestystä taiteen perusopetukselle jatsoon, jotta voimme jatkaa tätä merkittävää työtä eri puolilla Suomea. Olemme valmiita muutokseen taiteen perusopetuksen hyväksi.

Ikonen Marja
Itä-Suomen musiikkioppilaitokset